

BISERIC'A si SCOL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiu lu abonamentulu:	Pretiu lu insertiuniloru:	Correspondintiele sè se adreseze Redactinne dela „BISERIC'A si SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, éra banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.— cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ 1/2 anu . . . 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu . 7 „ — „		
„ „ „ „ 1/2 „ 3 „ 50 „		

„Intunerecu in centrulu luminei“.

Ca se fia intunerecu in centrulu luminei se va paré multor'a imposibilitate fisica. Adeverat'a stare a lucrului ni-o potu aretá fisicii. Si pona atunci, nu ne impiedeca nemica ca se nu derivamu afirmatiunea in lumea morale, si se facemu usu de dens'a spre a puté trage consecintie. Inainte de ce am face acést'a voimu a incopciá aceste desfasiurári la altele de mai nainte publicate de alta peana in acésta foia. „Bis. si Scól'a“ in unulu din numerii sei, punendu intre-barea: „Pentru ce suntu bisericile nóstre góle de crestini“? in respunsulu si resolvirea sa afla o cauza intemeiata la preotime. Dieu la preoti: antaiu ca atari, apoi ca ómeni si in fine in referintiele loru cu poporulu.

Póte cà o portiune buna de lumina ar aruncá asupra acelei intrebari: pentru ce suntu scólele góle de baieti? Ci remanendu pre langa cele de susu, spunemu cà si aci avemu in vedere unu casu, care alérga cu pasi repedi spre a constatá adevेरulu cà si preoti suntu caus'a de bisericile sunt góle de crestini. Preotulu ca atare stà in referintia cu Ddiu; ca preotn stà in referintia catra poporu; ca preotu este midilocitoriulu in cele sufletesci intre Ddiu si omu. Cum? Prin servitiale ce are a le aduce lui Ddiu, si a le face poporului. Si candu acestea nu le face, séu conditiunandu-le de lucruri, imprejurari esterne, ori de interesse particulari, legatur'a s'a ruptu. Elu a ruptu-o cu poporulu, ér acést'a si-a pierdutu midilocitoriulu la Ddiu. S'a facutu vrajmasiu poporului, ér' acést'a vrasmasiu lui, ca urmare lu-uresce. Resultatulu e cà cérca a-lu incungiuirá, nu merge la biseric'a, nu-lu chiama la functiuni. — Causele potu se fie multe, ér pentru imputarea faptului pledéza atátu positi'a preotului câtu imprejurarile, ba chiaru si intentiunile deduse.

Biseric'a recunósce graduri intre preoti; aceste suntu de multe ori si numai de onóre in cele bisericesci, suntu inse de dreptu in cele administrative. Aceste contribuescu ca acelor'a se li se dee unu lus-

tru mai mare; contribuescu ca faptele' comise de cele de antaiu se aiba mare valóre, inse si imputarea se fia mai simtita. Asia o abatere comisa de unu preotu de miru dela sate, lumea s'a indatinatu, pre dreptu séu cu ne dreptu a o taesá mai domolu de câtu pre un'a comisa de unu protopopu, fia acél'a definitivu ori numai administratoru, séu scie Ddien ce numire barbara va mai purtá. — Si tóte acestea poporulu le mesura cu legatur'a ce se afla intre densulu si respectivulu preotu, respective protopopu. — Nu multu lu-intereséza pre densulu indiferentismulu cu care se areta unu preotu lu altariu: „elu va respunde,“ dice poporulu. Panacandu indiferentismulu, receal'a séu chiaru totala negligire ori intrelasare a functiuniloru sale esterne ori in casa, suntu in stare se provóce scandalu si divergintie, ca cele urmatore:

In timpulu din urma cam de vre o luna si jumate, unui crestinu din comun'a B. D. in Archidieces'a Transilvanei i more unu baiatu. Despre acést'a face de scire preotului. Preotulu i spune la prima data, se se pregatésca cà va impliní datori'a sa. A dou'a di conditiunéza ingroparea de 1 fl., di unu florinu titulu biru. Omulu inse se infacisiaza cu taes'a pentru inmormentare, pre carea insa nu o primesce pana va aduce si fl. numitu. Rugarea omului nu este ascultata. Asia a treia di. In a patra omulu ié doue marturii, fara succesu. Ce a urmatu? Omulu si-a ingropatu singuru baiatulu mortu. Si dupa aceea, a facutu aretare la judele de cercu. Acést'a ascultandu-i a predatu actulu judecatoriei cercuale, carea pertractandu caus'a a asternutu-o, probabilu Consistoriului archidiecesanu. Poftimú conscientia, poftimú oficiu, poftimú „preotia imparatésca.“ — Ce va face, séu chiaru a si facutu consistoriulu nu e tréb'a nóstra. Si nici aceea nu voimu ca adeca se spunemu cine este preotulu din cestiune. Ajunge ca publiculu se scie cà e administratoru ppescu alu tractului Bistritia! Acelu administratore, care in anulu trecut, dupa escrierea de trei concurse invetiatoresci, a inceputu a denumí propria autoritate pre concurentii dela unu postu, in altele unde chiaru nici nu concourase.

Astfelu standu lucrulu nu pote fi progressu. Cumca voru fi rapórte la Ven. Consistoriu, ca si cari nu se voru fi mai pomenindu, nu incapa indoiéla. Si credinti'a pusa in atari raporte este perirea nóstra. Avemu constitutia si suntemu mandri de dens'a; dar se nu fimu „mandri in desiertu.“ Sunt credintiosi cari nu seiu de dens'a. Caus'a este esplicabila.

„Celu ce voiesce a curati pre altii, trebue se fia mai antaiu singuru curatu; celu ce voiesce a invetiá pre altii intieleptiune trebue se fia mai antaiu singuru plinu de intieleptiune; celu ce voiesce a luminá pre altii, fia singuru mai antaiu lumina; santiésca-se pre sine mai antaiu totu acel'a care voiesce a santi pre altii, a-i conduce, si sfatuí.“ — Ce e dreptu cá timpulu si-creaza domnitorii sei, dar acestia nu au dreptu nici voia ca se lucre altu ceva de cátu a prelucrá materialulu aflatu.

Bietului poporu romanu i-au mai remasu doue adaposturi: biserica si scola. Pre acestea le-a numitu intemeiatoriulu lor sarea pamentului, pre conducatorii lor lumin'a lumii. De aceste doue centre mai dispune poporul, pre langa ele se mai póte grupá in parochii — in micu, ca si in protopopiate — in mare. Si éta cá sarea a inceputu a se imputi, ér lumin'a e sub obrocu. Din acele doue centre, din acele doue luminarie poporul ascépta mangaiere, poporul ascépta sfatu, pretinde indreptare, cere conducere. Glasulu lui nu este auditu, candel'a sa nu se aprinde, cáci „intunerecu este in centrulu luminei.“ Asceptámu ca acelu intunerecu, parintii nostri se-lu departe.

Unu crestinu.

Creatiunea si desvoltarea spirituala primitiva a omenimei.

VI.

(Urmare.)

„Mai nainte de tote lucrurile a fostu dieitatea primitiva, ca spatiu eternu, infinitu si vacuu (in care nu se aflá nimicu afora de dens'a). Dumnedieu vorbi cuventulu de creatiune si se nascu lumin'a si intunereculu, foculu si ap'a, care suntu primele dieitati esite din Dumnedieu. Totu prin cuventulu acei'a creá dumnedieu una multíme de spirite superióre si inferióre, care aveau corpuri eterice de forma omenesca, unele mai fine altele mai dure. Intre dieii acesti'a cei de antaiu suntu Ormuzd, carele dupa trupu insemná lumin'a, si Ahriman, carele dupa trupu insemná intunereculu; toti ceialalti diei precumu si tote spiritele se alipira de acesti'a si li-eráu subordinati. In modulu acesti'a s'a creatu multímea spiritelor, precumu si substantiele primitive, dar inca nu érá lume visibila. La inceputu toti dieii érá buni, dar Ahriman invidia pre Ormuzd, de aici apoi deveni reutatosu si coruptu. Multímea spiritelor se impartí; una parte se alipi de Ormuzd, cea alalta de Ahriman; prin acést'a se nascu imperiulu bunului si alu reulu séu astádi raiu si iadu. Cuventulu de creatiune érá la Ormuzd, deci densulu vorbi si creá lumea in siese periode. Sumburele lumii érá pamentulu, apoi urmara boltiturile cele mobile ale lumii, sorelui si stéloru; boltitur'a a patr'a imobila este propriulu ceriu, paradisulu, in carele locuí Ormuzd si spiritele cele bune. Candu se creá ceriulu si pamentulu, Ormuzd se retrase in locuinti'a sa. Indata dupa aceea Ahriman strebatu in lume cu spiritele sale, sparse ceriulu si sari pre pamentu in forma de sierpe, pentru ca se nimicésca faptur'a lui Ormuzd. Acést'a si-aduná spiritele sale si astu-

feliu se incepu lupt'a intre diei, in care fu invinsu Ahriman; dar Ormuzd nu-lu potu alungá din lume, de aici vine cá lumea e bunasi rea. Totu ce esista pre pamentu ca stricatiósu si neplacutu este faptur'a lui Ahriman, dar in faci'a fia cáru spiritulu reu sta altulu bunu si prin acést'a se frange puterea lui Ahriman. Ormuzd avea potestate suprema in ceriu, dar Ahrimanu i-amariá dilele in domni'a de pre pamentu; deci spre a si inmultí combatentii aici, se decise se impreuneze spirite pure cu trupuri pamentesci. Cea de antaiu fientia de natur'a ast'a fu taurulu. Ahriman inasa atacá taurulu si-lu ucise; candu pre de o parte se inaitiá sufletulu taurului, ducandu-si cu sine seminti'a sa, atunci pre de alta parte se nascu omulu; din cadavrulu taurului resari inse intregu regnulu plantelor, ér din sementi'a sa alu animalelor. Omulu celu de antaiu a avutu se se lupte si se suferé multe atacuri dela Ahriman, pana candu in fine cadíu victima la spiritele cele rele; dar din sementi'a ce o pierdu morindu resarira din pamentu ómenii cei de antai, proto-parentii intregulu genu omenescu.

Istori'a speciala a creatiunei ni spune si locul, unde s'a intemiatu acést'a, adeca pre muntele Alborgi, ca si in Egiptu langa Nilu. Arianii inca si-considerau patri'a de lume ca si Egiptenii. Cuventulu de creatiune precumu totu ce s'a nascutu printr'ensulu, cu tóte cele ce se afla pre ceriu si pre pamentu, erau considerate cu viétia, chiaru si timpurile si perioadele erau fientie de sine statatorie.

Toti ómenii erau fapturile lui Ormuzd, si aveau de scopu se-i ajute ca se invinga de totu pre Ahriman; dar acest'a i-a amagitu, cá-ci li-a datu frupte ca se mance si mancandu s'au abatutu dela scopu, se intorsera in tabar'a lui, lu-onorara si astufeliu devenira aternandu dela legea cea rea. Inmultindu-se ómenii si crescandu astu-feliu puterea lui Ahriman, Ormuzd se areté unui moritoriu, carele érá omu intieleptu; acest'a intórse pre Ariani in tabar'a lui Ormuzd si i fece éراسi aternandu dela legea cea buna; Arianii lu-si onorara sub simbolulu focului. Dar numerulu credintiosiloru inca nu érá mare, ma! scadiu pre incetulu, si Ormuzd trebui se se arete de nou acumu lui Zoroaster, carui'a i-concrediu doctrin'a divina, vointi'a divina precumu si cunóscerea venitorului.

Omulu e nemoritoriu, de óra-ce se purifica dupa mórté. Daca nu si-a intinatu viétia de pre pamentu cu lucruri de ale lui Ahriman, atunci dupa mórté intra directe in ceriu, la din contra inse cade in iadu si aici are se suferé necasuri mai mari séu mai mici intr'unu timpu óresi carele, de unde apoi spelandu-se de peate intra in locasiurile celoru fericiti. Lumea duréza timpu de 12000 de ani; cei 3000 de ani dela inceputu suntu destinati pentru creatiune si numai Ormuzd guvernéza pre pamentu. Intr'a dou'a perioda de 3000 de ani Ahriman împártiesce cu Ormuzd domni'a de pre pamentu. A trei'a perioda éراسi asia de lunga e alui Ahriman; la inceputulu acesteia se ivesce si Zoroaster, lupt'a contra lui Ahriman devine deci totu mai cumplita pana candu in fine eveniminte straordinarie voru anuncia capetulu lumii; atunci Ahriman dimpreuna cu spiritele sale va fi nepotentiosu si invinsu, prin urmare va fi si alungatu din lume. La capetulu perioadei acesteia voru inviá toti ómenii cu trupurile de odinióra; cei rei voru avé se suporté una purificare scurta dara durerósa.

Foculu va purificá intregu pamentulu si tóte fapturile, chiaru si pre Ahriman cu ai sei i-va face buni si de aici se voru preface in corpuri eterice. In cei 3000 de ani din urma tóte fientiele voru trái in fericire netulburata; ér dupa ce trece si period'a acést'a, atunci éراسi se disolva tóte, dumnedieu pauséza apoi cátu-va timpu, si dupa aceea creéza de nou.“

Liniamentele aceste cuprindu una intuitiune admirabila de lume, langa care se afla moralu sublimu. Ideea principala e dumnedieu celu vecinicu si infinitu, carele e bunulu supremu, si carele a creatu lumea din voia libera. Se

intielege că Arianii nu potura denegă dieității libertatea vointiei, după ce acéș'ta o avura fientiele lor; dar vointi'a aceea a fostu condusa de intieptiune suprema, prin urmare diferiá de arbitriulu ómenilor. In vohime toti ómenii tie-neau, că pamentulu e centrulu intregi creatiuni, deci si Arianii si-cugetara, că Domnedieu a despartitu din sine unu globu mare si in mediloculu acestui'a a creatu lumea, ér densulu remase neschimbatu, afora de marginile acele. In spatiulu acéș'ta si din partea acéș'ta propria a sa creá mai antaiu pre Ormuzd, spiritulu intramundanu, carele representá lum i n'a si fo culu, după aceea pe Ahriman, materi'a, carele representá intunereculu si ap'a, va se dica nu crá substantia fluida si fina si nici nu producea lumina. Aceste erau dieitátile cele mai de antai si mai inalte, cari s'au nascutu din dieitatea primitiva; Ormuzd érá dieulu intramundanu; dieitátea primitiva se retrase in repausu, lasandu-i acestui'a processulu lumii. Numirile „Ormuzd“ si „Ahriman“ erau numai nisce termini generali pentru spiritulu si materia, dar totusi se mai considerau si de fiintie personificate, si cu tóte că ocupau intregulu, totusi insemnau si párti ale intregului, ér multimea spiriteloru create formá supplementulu. In susi cuventulu creatorului se caracterisá printr'unu tipu frumosu ca persona si insemná realisarea cugetului lui Dumnedieu. Caderea lui Ahriman insemná niusinti'a materiei de a se impreună cu spiritulu si de a-lu trage spre sine, ceea ce Ormuzd a combatutu, si din lupt'a acéș'ta se nascú lumea. In period'a ast'a Ormuzd a fostu superioru lui Ahriman, adeca spiritulu predomiá materi'a; formandu-se inse lumea, Ahriman capetá putere si in scurtu timpu fú egalul lui Ormuzd. Aici se ivesce una transitiune. Pentru ca se invinga materi'a si se o reede spiritului, Ormuzd, care avea puterea creatoria, se apucá si creá materi'a organica sub tipulu taurului, carele ca fiintia singurateca avea numai insemnatate generala. Creatur'a acéș'ta érási se nimicesce, dar din ruinele sale se nasce unu imperiu organicu nou, imperati'a planteloru si a animaleloru. Tipulu omului celui de antaiu, carele s'a nascutu fora de sessu, inca avú numai insemnatate generale, unu imperiu organicu mai inaltu. Dar si acéș'ta se prepadesce si prin acéș'ta devine sementi'a ultimei creatiuni, care forméza genulu omenescu.

Pana aici se estinde doctrin'a persiana despre nasce-rea lumii; ca si cea egipténa, acéș'ta inca se baséza numai pre observatiuni pure ale naturei, dar merge mai departe de cátu ceea, si fiindu-cá se alipesce mai tare de adeveru, deci si moralulu, care ivesce din tr'ensa, inca e mai inaltu.

Zoroaster ni spune, că nepotendu-si impliní ómenii scopulu, Ormuzd li-s'a aretatu si i-a indreptatu spre tienti'a destinatiunei lor; dar spune totu odata că si-voru ajunge-o pre langa ustenele mari. Puterea lui Ahriman va cadé numai in period'a a patr'a, candu apoi si densulu se va ren-tórcé la lumina.

Religiunea lui Zoroaster atribuesce omului pusetiune deosebita dicandu, că densulu nu e in lume ca spiritulu lepadatu si nice ca robu, ci e combatentu alu lui Dumnedieu si are se elibereze si se insufletiesca lumea materiala; acéș'ta inse are se o faca sub scutulu nemedilocitu alu lui Ddieu, dar datorinti'a suprema i-e se intre in lupta pentru ca se franga legaturile, in cari se afla spiritulu.

Bas'a acestei religiiuni favoresce fórté desvoltarea spirituala a ómenilor; dens'a i-a si impintenatu se lucreze de totu multu pre terenulu spiritualu si se ajute pre deapropole intru realisare acestei datorintie. Vediuemu pre Egipteni, cumu fura constrinsi se-si ascundia doctrin'a si se impiedece desvoltarea spirituala; aici inse aflámu chiaru contrariulu, doctrin'a lui Zoroaster pretinse, dar si fu publicata pre departe. Raportulu ce l'a avutu cu vietii publica de statu a impiedecatu formarea casteloru, asemenea si a hierarchiei puterice si a favorisatu cu deosebire monarchi'a. După ce a declaratu-o Darius de relegiune a statului si si-a facutu-o astu-feliu instrumentu propriu, nu s'a mai potutu

desvoltá libera; potemu dice că numai ce a fostu mai ne-essentialu si esternu s'a desvoltatu, cecelealte s'au innadusu inca in germine, si apoi la 1000 de ani Islam-ulu i-a nimicitu si form'a aceea morta.

In Asi'a anteriora aflámu dara că in timpu de 3000 de ani la staturile cele mai mari se lupta intre sine dóue principie contrarie si nicairea n'a fostu mai imposantu processulu desvoltarei spirituali, de cátu aici. Au cadutu ambele principia, dar dint'rensele s'au nascutu altele fórté varie, care au semenatu pre pamentu bineaventare si blastemu séu daru si amaru. Cast'a cea sumetia a Egiptului, la care avemu se-i multiumimu cultur'a cea mai tempuria, a disparutu de pre pamentu, ér dela riulu Oxus pana la Indus aflámu nisce sclavi umiliti ai despotiloru tartarici, cari ni dau una icona trista despre adoratorii lui Ormuzd, cari se ocupara cu cercetári puru scientifice in timpu de 2500 de ani. Nici temple, nici palatie si nici mormente regesci nu esista, ca se ni-arete locurile pre unde a inforitu odiniora spiritulu arianu; dar in siessurile Eufratului, unde a apusu cultur'a ariana, curiositatea omenesca a descoperitu nisce monumente de cultura amestecata, si marturii acestia onorabili ni spunu in limb'a lor, că pre aici au venitu si s'au departatu érási deosebite elemente cu scopu se inaltie desvoltarea spirituala. Vieti'a materiala s'a inaltiatu mai susu de cátu la Egipteni; aici s'a colectatu una multime de cunoscentie si s'au facutu inventiuni cu scopu se inaltie placerile vietiei. Dar de si activitatea spirituala fu mare, totusi la sciintie ca atari nu au ajunsu ómenii; bas'a toturoru sciintieloru au fostu numai esperientiele milenarie, buna ora ca in Astronomia. Inventiunea cea mai mare a toturoru timpuriloru, adeca scrierea cu litere trebuie se o strapunemu in timpurile aceste. După cátu se póte cunósce din monumentele aflate art'a inca se pare a fi fostu mai desvoltata de cátu in Egiptu; ce e colossalu, propasiesce totu mai tare, desemnulu devine mai corectu si se apropia de natura; dar ia desemnu idealu nu avemu se cugetámu, de ora-ce Persii si-cugetara personificate dieitátile loru cosmice numai ca se si-le póta tiené mai bine in memoria. Arianii ca atari au contribuitu la arta fórté pucinu, potemu dice că ei numai au perfectiunatu ceea ce au produsu Egipteni. De altmentrea pucine tieri din lume au avutu sórte mai schimbatiósa de cátu aceste, de care vorbiremu aici. Tóte erau bogate din natura; art'a si diliginti'a li-a mai inaltiatu si astu-feliu le-au provediutu cu tóte productele lumii vechi, prin urmare erau fórté acomodate se-si timpésca locuitorii, inmormentandu-i in placi lumesci; ma! potemu presupune că acéș'ta s'ar fi prepaditu inca mai inainte, daca nisce eveneminte puterice nu i-ar fi fostu treditu din letargia. Aici nu a fostu nici odata linisce duravera; daca murii cetátiloru i-au scutitu astadi de inimizii, mane trebuira se cedeze multimei popóraloru, care navaliau ca si unu terente cutrieratoriu, nimicindu totulu si lasandu pre urm'a lor numai nisce desierturi inspaimantatorie. Acéș'ta s'a repetitu pana candu caduira in ruine tóte cetátile pompóse, pana candu disparura multele milioane, ce locuira pre aici, si pana candu tienuturile cele bogate nu mai avura nici unu odoru, ei devenira unu desiertu plinu de spaima si fiori.

Societatea academica romana.

Siedinti'a din 20 Augustu 1877.

(urmare.)

Registrulu opereloru manuscripte si tiparite ale principiloru Dimitrie si Antiochu Cantemiru, pastrate in bibliotec'a archivei generale a Ministeriului de externe:

I. Manuscripte.

1. *Istoria Ieroglifica, compusa in anulu 1700, de Principele Dimitrie Cantemiru* (in 4°, Nr. 341, file 641, in limb'a moldava).

2. *Hroniculu Romano-Moldo-Vlahiloru. Dimitrie Cantemiru Voevodulu, Sant-Petersburg anulu 1717* (in limb'a moldava, in folio, Nr. 807, pe 343 file).

3. *Satirele compuse de Principele Antiochu Cantemiru, prezentate Imperatesei Anna Ivanovna in Moscua, in anulu 1731*, scrise de mâna pe 85 file in anulu 1760 precumu se vede din urmatórea discriptiune pe pagina din urma: *Scriptum anno 1760 laboribus Alexii Protopopov Moscoviae Nr. 806*.

4. *Despre cresterea si decadentia Imperiului Ottoman séu Prescurtarea Istoriei Turciei*.

Partea prima, care contine cresterea de la MCCC pana la MDCLXXII. — Originalulu s'a scrisu latinesce de catra Dimitrie Cantemiru, Principele Moldaviei; apoi s'a tradusu in limb'a englesa de Nicolo Tindal si actualmente in italiana de Principele Antiochu Cantemiru, fiulu autorelui. (pe 251 pagine, Nr. 318 folio).

5. *Annotazione* (notitia la susu mencionatulu manuscriptu. (405 pag, fol. Nr. 79).

II. Operile tiparite.

1. Cartea *Sistemulu, séu conditiunile religiei mahometane*. S'a tiparitu din porunc'a Maiestatii sale Petru celu Mare, imperatulu si autocratulu tutuloru Russiloru, in tipografi'a capitalei S. Petersburg, in an. 1722, Dec. 22, in fol.

2. *Histoire de l'Empire ottoman*, in care se vedu causele marirei si decadentei sale, cu note fórte instructive ale lui Dimitrie Cantemiru, Principele Moldaviei, traduse in limb'a francesca de Jonquière (4 tom. Paris. 1743, in 8° N. 1578).

3. *Heinrich Eberchards, Freyherr von Spilker*, s'a incercatu se dea o traductiune libera a Satireloru Principelui Cantemiru, pe lunga care a adaosu si alte traduceri poetice si poesii proprie, precumu si o lucrare asupra originei folosului si dezvoltãrei satireloru si o biografia a principiloru Cantemiru, editata de C. Mylius, cu o prefacia; 1762. (in 8° No. 744).

4. *Satire si alte opere poetice ale Principelui Antiochu Cantemiru, cu note istorice si cu descriptiunea prescurtata a vietii sale*. Petersburg, 1672. (4° No. 1491).

5. *Dimitrie Cantemiru, fostu domnu alu Moldovei. Descriptia geografica si politica a Moldovei, precumu si viatii autorelui*, cu chart'a tieriei. Frankfurt si Leipzig. 1771. (in 8° No. 1716.)

6. *Operele lui Cantemir*. Edit. Domnului Smirnov. St. Petersburg (in 8 No. 4602).

7. *Opere, Epistole si traductiuni alese ale Principelui Antiochu Cantemiru si cu notitii* de D. Stoiunin. Redactiunea Domnului Efremov. 2 vol, St. Petersburg. Anulu 1867 1868. (in 8° No. 4710).

„Intr'acésta privintia, delegatiunea printr'o incheere din 26 Februaru 1877 a datu Domnului Odobescu sarcin'a ca, prin corespondintie private, se afle vre-o persona care se ne póta dá de la Moscua o relatiune despre manuscriptulu intitulatu *Istoria Ieroglifica*; dar propunerea despre modulu cu care s'aru putea dobandi o copia dupa manuscriptulu in cestiune sperãmu cá va face objectu de deliberatiune a Societatii in acésta sesiune.

2. O relatiune asupra imprejurãrilor averei fericitului generalu *Nasturelu Herãscu*, in urmatórea cuprindere:

In urm'a celoru relatate de onorabilulu nostru colegu Domnulu Laurianu, prin raportulu seu din anulu trecut. si in urm'a repetiteloru nóstre reclamãri, primari'a ne a facutu cunoscutu, prin adres'a sa din 15 Octomvrie 1876, cá in fine a instituitu o noua Epitropia compusa de:

Protopopulu *Theodoru Economu*, parochulu bis. St. Vineri.

D. *George Isvoranu*, alesu de enoriasii bisericeii.

D. *G. Eftimiu*, numitu de guvernulu.

Totu-o-data ne face cunoscutu cá Epitropi'a este datóre a ne consultá asupra ori-ce este relativu la donatiunea facuta societãtii de reposatulu generalu *Nasturelu Herescu*; éra in casu candu amu avea a reclamá in contra procederiloru ei, se avemu a ne adressá la primaria.

Acésta epitropia n'a lipsitu a ne consultá in tóte afacerile privitóre la administratiunea proprietãtiloru, din veniturile càrora are si societatea academica partea sa. Ea a supusu la aprecierea nóstra budgetulu anului 1877, intru câtu privesce veniturile, chemandu-ne formalu prin adres'a din 28 Oct. 1876.

Acestu budgetu, confirmatu, la 19 Noembrie 1876 si de primaria cu adres'a No. 778, contine, la venituri, lei 44190, bani 24; éra la cheltuele . . . l. 35053, b. 65.

Intre venituri, mosi'a *Nasturelu* figurédia cu lei 21,480 bani 50; éra mosi'a *Satulu-nou*, cu 3525 lei in numerariu si 2800 valórea furagiului ce érá datoriu a dá arendasiulu.

Pentru intaia data au intratu in cass'a societatei bani din venitul consacratu de reposatulu donatoriu.

Din venitul anului 1876 s'au incassatu, lei 1790, de la mosi'a *Nasturelu*, remaindu inca din venitul acestui anu, a se incassá o suma insemnata, dara remasa asupra Domnului C. Manu din timpulu gestiunei sale; sum'a, pentru care Epitropi'a, in unire cu noi, a intentatu actiune inaintea justitiei. Acésta suma, dupa compturile incheiete, se urca la 17000 lei, in care intra atãtu partea aferente bisericeii, câtu si aceea care privesce pe sém'a Societatii Academice.

D. C. Manu, fiindu chematu de mai multe luni sub arme, nu s'a pututu dá cursu acelei actiuni, dara vomu avé ingrijire a o urmarí la timpulu oportunu.

Din venitul mosiei *Nasturelu* din Teleormanu, pe anulu 1877, s'a primitu de la Epitropia, o suma de 2575 lei; éra peste pucine dile sperãmu a incassá si partea ce se cuvine din castiulu al II-le, impreuna cu lei 8165 bani 25, ce ni se mai datoresce din castiulu I-ii. Sperãmu cáde aci inainte vomu urmá regulatu cu incassãrile acelu venit.

Cãtu pentru mosi'a *Satulu-nou*, acésta proprietate asta-di se cauta in regia din cauza cá arendasiulu, càruia érá data de reposatulu proprietariu, dupa tóte staruintiele Epitropiei, nerespundendu câstiulu si declarãndu prin Portarei cá nu mai este in stare a continuá cu indeplinirea angajamentelor sale, a fostu exclusu din possessiune, fiindu-cá urmarirea pentru plata aru fi fostu fora de rezultat.

Resultatulu regiei pentru anulu curentu a fostu in producte, a càroru valoare va trece peste 5200 lei, scadiendu-se cheltuelele de administratiune si de exploatare.

La 15 Iunie s'a tienutu licitatiune pentru arendarea acelei mosii de la 23 Aprilie 1878. inainte, care s'a confirmatu si de primaria asupra D. Alecsiu, cu sum'a de lei 5280 lei pe anu, pretiulu celu mai urcatu ce s'a oferitu. Prin acésta, resultãndu unu deficitu dupa contractulu anterioru, se va trage la raspundere fostulu arendasiu, carele are depusa o garantia de 130 galbeni.

Éra in privintia proprietãtii *Satulu-Nou* este o imprejurare multu mai grave, care venimu a o supune Societatii.

Epitropi'a bisericeii St. Vineri contesta societãtii Academice dreptulu de a participá la venitul acelei mosii, sub cuventu cá repausat'a socia a Generalului *Nasturelu* a dispusu prin testamentulu seu ca tóta averea sa dotale s'o tréca, dupa incetarea sa din viatia, la biserice'a St. Vineri, si cá acea dota, fiindu asigurata de sotiulu seu Generalulu *Nasturelu* in mosi'a sa *Satulu-Nou*, acea mosia aru fi devenitu dota si cá, prin urmare, nu putea dispune de ea prin testamentulu seu ulterioru, invalidãndu dispositiunea testamentaria a sociei sale.

Credemu c'acésta pretentiune a Epitropiei nu este fundata, fiindu-cá mosi'a n'a fostu constituita dota, ci cá respunde numai pentru sum'a la care va fi fostu acea dota in valori miscatore, asigurandu-o sociei sale si in totu ca-

sulu credemu c'avemu dreptu la venitul jumatate alu disei mosii.

Ori cumu aru fi inse, Epitropi'a se refusa a ne liberá partea ce ni se cuvine din acelu venitu inainte de a fi constrinsa prin o sentintia judecatorésca. De aceea, delegatiunea vine a ve cere autorizarea de a intentá actiune inaintea tribunalulor.

Pana atunci inse, partea cuvenita societátii academice se afla rezervata, spre a-i se restituí indata ce se va pronuncia justiti'a.

3. O relatiune asupra donatiunei V. Mateescu, in urmatoarea cuprindere:

In tómn'a anului trecut, secretariulu generale alu societatei academice romane, aflandu cá unu Vasile Mateescu, mortu prin sinucidere, aru fi facutu o donatiune societátii, si urmarindu acestu faptu, a descoperitu la tribunalulu Ilfovului, testamentulu numitului, autenticatu de tribunalu la 22 Martiu 1876, precumu se vede din copi'a legalisata ce este la dossaru.

Acest'a, prin adresa Nr. 43, invitându pe Domnulu Petre Constantinescu, epitropulu numitului reposatu, ca se predea societatei donatiunea ce consista in actiuni Strusberg de 6,000 lei, valóre nominale, ér numitulu ne dându nici unu respunsu, delegatiunea a gasitu cu cale a-i face o somatiune prin corpulu Portareiloru. La acést'a, numitulu epitropu a respunsu cá nu póte liberá acele obligatiuni, pana ce Societatea nu va starú la Ministeriulu Instructiunei publice ca se aprobe, dreptu carte didactica, brosiur'a intitulata *Biografia lui Vasile Mateescu*; faptu despre care se face mentiune in testamentu.

Delegatiunea prin adresa Nr. 89, a facutu cuvenit'a midlocire catra Domnulu Ministeru de Culte. Acest'a in sa, prin adresa Nr. 3386 raspunde cá, audiendu pe Consiliulu permanentu alu Instructiunei, acést'a carte nu insusiesce calitatile unei cárti didactice.

Acestu respunsu, comunicându-se domnului Petre Constantinescu, densulu prin adresa Nr. 16, raspunde cá, daca este asia, nu liberédia obligatiunile, de óra ce crede cá legatulu s'a facutu sub acést'a conditiune espressa.

Delegatiunea, in cele din urma, sub Nr. 111, i-a adresatu in ca somatiune ca se predea legatulu, in terminu de 10 zile, cáci la urmare contraria din parte-i va fi nevoita a-i intentá actiune judiciara.

Dupa acést'a relatiune, remane ca societatea, avendu in vedere testamentulu si lucrările inaintate, se decida modulu dupa care va avea a procede in acést'a chestiune, oficiulu seu.

Societatea decide a se pune tóte aceste relatiuni la ordinea dilei spre a se discutá. Dupa acést'a, membrii trecu la lucrările comisiuniloru respective, cu cari se ocupa pona la 5 ore p. m.

Cuventare funebrala,

(la mórtea unui capu de familia.)

„Pe cale elu a slabitu puterea mea, a scurtatu dílele mele.“ (Ps. D. 102., 23.)

Tr. A! Omulu e numai caletoriu pe pamentu, precum dice psalmistulu Davidu: „Esti numai caletoriu in lumea acést'a, precum aufostusi parintii tei“, si apoi Apostolulu: „Nu avemu aici cetate statatoria, ci cautámu pre cea ce va se fia.“ (Evr. XIII. 14.)

Asia e! omulu e numai caletoriu pe pamentu, si in caletori'a sa alérga pe felurite cái ca se ajunga la bine, adeca la fericire.

Dorinti'a acést'a ce a saditu Ddieu in inimile nóstre forméza scopulu vietiei nóstre.

Si óre ajungemu noi fericire pe pamentu? — Voiti dora a-ni raspunde, cá ajungemu? Bine! Se intrebamu dar de avuti, de seraci, de boieri, de eroi si de imperati, cá au ei fericire?! Si vomu audí pre unii dicandu: la noi nu-i fericire, ci nalucire, nestatornicia, neavere, fóme, lipsa, golatate — si asia mai de parte.

Daca asia stá lucrulu, cá nici la acestia nu aflámu fericire, apoi cu totu dreptulu potemu dice, cá tóta fericirea pamentésca stá din unu siru lungu de sperari amagitorie, si cá tóte silintiele omenesci, nu potu avé alt'a sórte, de cátu ce ascépta din colo de mormentu . . . . .

O! dar pe langa tóte aceste iubimu viéti'a si cercamu fericirea!

Se ne prinda dar mirare, daca omulu, vediendu-se atinsu deodata la diumatatea dileloru de aculu mortii, striga: „Dumnedieulu meu! nu me rapí la diumatatea dileloru mele.“ (Ps. D. C. II., 24.)

Cuvintele aceste dureróse strabatu in inimile nóstre. daca cautámu la cosciugulu acést'a in care jacu osamintele fratelui nostru N. repausatu in flórea etatii sale.

Inse Tr, A! candu ne impresura marea amaritiuniloru, se nu ne intristámu preste mesura, cáci Ddieu si in ceea ce omulu vede nefericire, aréta fericire séu mangaiet. —

*

Corabierulu dupa ce pléca pe mare, se silesce continuu ca se ajunga la malulu doritu; inse nu arare-ori se intempla, ca in midioloculu calatoriei sale e cuprinsu de ingri-giri mari pentru furtun'a ce-lu amerintia si-lu arunca inapoi.

Asia se intempla si cu omulu, cu carabierulu de pe marea vietiei.

Astadi inca e caletoriu, inse mane unu ventu aspru lu-aruncatu napoi de unde a plecatu, ...

Astadi inca e ca unu stejaru plinu de putere si viéti'a, si éta cá mane i slabescu puterile si apropia de mórte.

Astadi inca placerile vietiei lu-amagescu, cá „vieti'a e dulce“ ér o alta vóce i soptescu cu jele cá: „de demineti'a pana séra viéti'a ta se sfersiesce.“ (Isaia XXXVIII, 13.) „Astadi in florire, mane putredire.“ (Sir. X. 13.)

O! in asemenea versta e infiorátoria apropierea mortii!

Nu numai celu de pe patulu agoinei striga cu durere cá nu mai are putere d'a impliní cursulu vietiei: ci si cei de pe langa elu . . . inca privescu cu jele si impartasiescu de sufericutiele amare vediendu apusulu vietiei cei pline de sperantia.

Pe cátu e de placutu, ca se traimu si se lucrámu pentru fericirea iubitoru nostri; si pe cátu suntemu linisciti in convingere, cá ii lasámu ascurati in contra suferintiloru si ameritiuniloru vietiei: chiaru pe atátu e de durerósa privirea in viitoriulu acelui barbatu — capu de familia — care ne mai potendu face nimicicu pentru famili'a sa necrescuta, fora veste se rapescu din sinulu ei.

O! durerósa e privirea, ce la asemenea intemplare o arunca celu de pe patulu agoniei, catra veduv'a parasita si orfani necrescuti!

Cine ar poté mesurá durerea, ce cuprinde inim'a lui, cine n'ar suspiná, cine nu s'ar vaitá si cine n'ar strigá sub asemenea lovire ucigastia a mortii, dicandu in durerea sa cu profetulu Davidu: „Dumnedieulu meu nu me rapí!“

Da! catra Dumnedieu striga omulu, cáci elu e acela care lu-opresce pe cale . . . . . „in mana lui stá mórtea si viéti'a omului“ dice scriptur'a. Si cine s'ar poté indoi, cá Dumnedieu si in lucrurile nepetrunse de mintea omenésca nu ar avé scopuri prea intielepte?!

Caletoriulu numai pan acóle cunóscu cale, pana unde a facut'o. Ce-lu mai ascépta in cale? inca nu póte scí.

Chiar asia nu potemu scí nici noi omenii caletori in calea vietiei pamentesci ce ne mai ascépta pan la apusulu vietiei. Cá óre n'ar fi fostu mai bine se odichnimu nainte

de ce amu fi vediatu „di'a spre apusu?“ „câci nu scie (omulu) ceea ce se va intemplá; si cum se va intemplá, cine i va spune?!“ (Ecl. VIII, 7).

Ce e dreptu, noroculu orbu ii intimpina pre unii in cursulu vietiei pamentene, precumu de comunu se dice, fora ca se scie de reu; insa facia de acestia mii si mii suntu, caror'a tóta viéti'a nu li stâ numai dintrunu siru lungu de patimi si suferintie impreunate nu arare-ori cu multime de pecate.

Óre cu privire la acestia, nu lucra cu intieptiune, celu ce ii opresce pe cale aici in valea plangerei si a suspinului? . . .

Intru adeveru Dumnedieu tóte le intogmesce si ocarmuiesce cu intieptiune, in tóte si-aréta indurarea sa, ma si in ceea ce ochiulu omului vede nefericire, aréta fericire. Si candu chiama la sine pre fiulu seu, celu credintiosu, pre barbatulu celu iubitoriu, pre tata celu bunu, nu se uita nici de accia, cari cu inime frante de durere imbratisiédia cosciugulu lui, si-lu petrecu la mormentu.

Mangaie-te dar veduva parasita si voi orfani de tata!

Cine ar poté spune numerulu celoru ce au ajunsu sortea vóstra? Totusi nu este unulu, pre care Ddieu l'ar fi parasitu; câci „cine nevinovatu fiindu, a peritu?“ (Iovu IV., 7.) „De servii sei se va indurá (Domnedieu) candu vede, câ poterea loru a disparutu.“ (V. Moise XXXII. 36.) Deci cautati spre Domnedieu, si puterea lui, cautati totu-de-una facia lui.“ (I. Cron. XVI., II.) „Câci bunu este Dumnedieu, in eternu indurarea lui, si din generatiune in generatiune credinciosia lui.“ (Ps. D. C, 5.) Amin.

Iosifu Ardeleanu.

ODA

Mariei Sale Carolu I Domnu Romaniloru.

Fal'a nóstra stremosiasca pi'ntre secolu asfintita,
Ca o ste perduta'n ceriuri reapare straluceita!
La lumin'a ei frumósa, Romanii s'au desteptatu,
Si cu Tine adi in frunte, cu dusmanulu peptu au datu.

Pe coron'a Ta luceste nu petre margaritare,
Ci a tieriei nóstre drepturi si antic'a neatarnare.
Sceptru'n lume nu'i mai mandru pentru ori ce Domnitoru.
De câtu sceptru ce se pórtá de unu Domnu Liberatoru.

Inainte dar mergi Dózne! Si Romanii Te-oru urmá,
Pana candu a tieriei lantiuri falnicu Tu le vei sfarmá,
Câci Ostenii ce cu Tine aperu tiér'a cu-a loru sange,
Vor murí pe campu de lupta séu dusmanulu vor invinge.

N'ascultá vocea durerei! Tiér'a este 'n serbatoare,
Candu copii ei se lupta pentru sant'a neatarnare!
Câci prin arme si prin sange se 'nmandresce unu poporu,
Pentru-a carui drepturi sante fii lui se luptu si moru!

Cauta ori unde Dózne preste tiér'a Romanésca,
Si de vechi'a suferintia totulu are se-ti vorbésca.
A fostu tiér'a junghiata de Osmanulu ne 'mpacatu,
Dar Romanulu nici odata la paganu nu s'a 'nchinatu.

Vedi altarele 'naltiate pe pamentulu romanescu,
De-a stramosiloru marire noua tóte ne-amintescu.
Astfelu bunii si strabunii care tiér'a ne-au pastratu,
Totu deuna voinicesce cu dusmanulu s'au luptatu.

A loru oase din morminte s'a loru suflete din ceru,
De la Tine acum Dózne resbunarea loru o ceru!
E fericce dar Romanulu câ momentulu a sunatu,
Se se lupte cu paganulu care seculi la 'ncalcatu!

Acestu barbaru ce de timpuri Orientulu a cuprinsu
Ori ce viéti'a si lumina din popóre elu a stinsu.
Crucea santei nóstre lege, pruncu femee si betranu,
Iataganulu totu destruge in man'a celui paganu.

Tu luntrasiulu sórtei nóstre! Tu marite Domnitoru!
Dumnedieu dar se-ti ajute ca se fii biruitoru!
Si prin armele crestine Semi-Lun'a sangeranda,
Din fati'a crestinatatiei spaimantata se s'ascunda.

Se re'nvie Roman'a, care 'n Tine mai speréza,
Din marirea stremosiesca se-i lucésc'o dulce raza,
S'alu Teu nume se resune preste timpulu viitoru,
C'ai fostu glori'a Romana si unu Domnu Liberatoru!

Iassi, 1 Septemvrie 1877.

Ioanu Ianow

D i v e r s e.

— **Concursu revocatu.** Concursulu pentru ocuparea postulu de invetiatoriu definitivu la cl. II. din Giula-magiara, publicatu in Nr. 36 alu fóiei „Biseric'a si Scola“ — prin acést'a din motive considerabili, se revóca. Datu din siedinti'a comitetului parochialu gr. or. din Giula-magiara, tinuta in 2. octobre 1877. — Comitetulu parochialu.

+ **Diaru nou.** „Curierulu de Galati anuncia câ in Galati apare unu nou organu de publicitate cotidianu, numitu „*Dakia*“ redactatu in limb'a elena. Scopulu diariului este a apará la Dunare interesele Romaniei in limb'a lui Pericles, si a aretá in faci'a evenemintelor actualu unitatea de idei si de interese care léga pe Grecia de Romania.

— **Gesticularea neregulata.** Una predicatoru avea datina se dea cu palm'a pe marginea amvonului, ori de cate ori voia ca se atraga atentiunea auditorilor asupra cuvintelor sale. Copii paraciiserului cari cunosceau acést'a maniera de perorare a venerabilului predicatoru, avurá nedelicateti'a se asiedie nisce ace cu verfurile in susu pe marginea captusita a amvonului, inainte de a se fi inceputu serviciulu divin. La timpulu ficsatu se sui in amvonu si incepú a perorá dupa manier'a cunoscuta, candu de o data, la cuvintele: „Ce este scóterea filoru lui Israelu din Egiptu?“ Dandu cu palm'a peste ace, si-retrase man'a cu iutiela, esclamandu durerosu: „Acést'a este o mare misielia!“

□ **Papa ca protectoru alu Turciei.** Succesele neasteptate a le Turciloru se atribuescu, in Constantinopolu, dupa o legenda fórté populara, — Papei. Éca cum merge impregiurarea: Afora din Orasiu, langa drumulu spre Adrianopolu este unu coltiu de pamentu, intrebuintiatu numai pentru ierbaritu, care chiar in timpulu triumfuriloru lui Mahomedu I, nu si-a schimbatu faci'a. Nu de multu proprietariulu acestui locu, si anume Rauf Beiu, ceruse voia d'a face acolo o cladire óre care. Pe candu municipalitatea din Constantinopole se decisese a dá voia cerutu, unu fostu proprietariu a pamentulu i atrage atentiunea, câ acelu locu inca din vechime este sub protecti'a Papei. O comissia trimisa in faci'a locului a constatat adaverulu (?!). In urm'a aratariloru facute de comissiu, cererea bietului Rauf Beiu s'a respinsu. Poporulu din Constantinopolu, fora ca cineva se scie originea acestei legende, crede câ sórtea Osmaniloru este strinsu legata cu mantie-

nera neschimbata sub protecția Papei a aceluia cõltiu de pamentu. Acești bunii credincioși traiescu în convicția că între Stambul și Roma este unu drumu sub mare și subteranu pe unde vine Papa în fiacare anu, ca se vedea dacă acestu locu este respectatu. Asia dar, dacă s'ar fi autorisatu lui Rauf Beiu clădirea ceruta, Turcia n'ar mai fi esistatu astadi.

„**Romani'a protegiata de Germani'a si Itali'a.** Diarulu englezu „Daily News“ totdeuna bineinformatu, arata că marele politicu Bismarc intalninduse cu contele Andrassy la Salzburg, și vorbindu cu elu despre eventualele urmări ale resbelului de facia, ar fi disu, că elu împreuna cu imperiulu Germaniei, e firmu decisu a lucrá intr'acolo ca: „*Nici unu firu de perualu Romaniei se nu fia atinsu de cineva.*“ Cuvintele aceste rostite de marele cancelar Bismarc, sunt destulu de puternice și semnificative, ca se mai aiba nevoie de comentare. Diarulu vienesu „Deutsche Zeitung“ informatu fiindu despre contienutul mai departe a întrevorbirei lui Bismarc cu contele Andrassy, scrie: „Germani'a e hotarita dupa resbelu, a neutralisá Dunarea și a pune gurele Dunarei sub scutul Romaniei libere și independente.“ Ér ambasadorulu italianu din Viena, interpelatu fiindu asupra posibilitatii invasiunii Turciloru în Romania, a respunsu urmatórelor cuvinte, cele reproducemu chiar din turco-fila foia vienesa „Neues Wiener Tagblatt“: „In ceea ce privește această chestiune, puteți fi linișciti, căci România e unu statu înrudit cu noi, și înainte de a admite ca România se fia navalita, vom vorbi și noi cuventulu nostru.“ Aceste toate le-am înregistratu pentru a areta cetitoriloru noștri, adaoga diarulu „Romania libera“, că chiar în casulu estremu nefavorabilu, risiculu Romaniei nu va avé rezultate rele, și că: „*Nici unu firu de perualu Romaniei nu va fi atinsu,* căci ne bucurâmu de spriginulu puternicei Germanii și a Italiei, și fiindcă înainte de toate avemu pe vítzulu Domnitoru Carolu I. în capulu voiniciei noastre armate. Éra candu Turcii vor fi învinsi, atunci România va scí se-si recompenseze sacrificiele facute.

— **Idei'a unirei panslaviste.** Diariulu „Resboiulu“ din București, publica după „Börsen Zeitung“ scrisórea unui publicistu rusu contra unui publicistu panslavistu Nesnacovetiu-Suvorin, relativa la resbelulu actualu și unirea panslavista. Éta cum se exprime între altele autorulu acelei scrisori: Întru câtu se atinge de unitatea slava, visulu panslavismului, togmăi în numele iubirei de patrie, l'am desaprobatu din tota inim'a și judecat'a. Acestu slavismu universalu este nascocirea într'unu momentu de furia contra omenimei, a unui farmecatoriu reutatosu din Moscova, care dandune această cutie a Pandorei, ne-a disu: Luati acestu micu daru, sunteți multi, aveți pamentu destulu, standu acasa nu puteți fi raniti și nimeni nu pôte se ve atinga; faceți și voi ceva căci altfelu ve veti ingrasia. Ducetive și aflați hotarele slave, unu midilocu de a scapá de molitiune. Dar costele baltice a le Prusiei sunt slave, Silesia este slava, la riurile Elba, Laba, în Boemia, Moravia, Bosnia, Bulgaria etc. sunt numai slavi. Cért'a pentru unitatea slava ar poté se țiena secolu, și chiar atunci nu se va castigá nimicu, căci în cele din urma totu Germania va germanisá pe slavi. Idei'a unitatii slave, francamente vorbindu, noi nu-o putemu întielege cu tota autoritatea Domniloru Chomjaccoff, Pogodin, Catcoff, Acsacoff, și a tuturor celoralalti. Resultatulu celu mai favorabilu alu acestui resboiu ar fia panslavismulu, — care facedin noi gogoriti'a Europei și care devine unu motivu eternu de sleire și slabitiune, — se fia smulsu cu radacin'a din societatea noastră.“

„**Resbelulu.** Evenimentele mai noue de pe cam-pulu de resbelu din Asia preocupă astadi atentiunea lumii.

Armat'a rusa, despre care foile turco-file diceau că ar fi nimicită de turci și incapabilă de a continuá bataia, după scirile positive mai noue în 15 Octombrie n. a sfarmatu cu totulu armat'a lui Muctar pasia. Armat'a rusa a fostu comandata de marele Duce Michail, fratele imperatului Rusiloru. 16.000 de turci au cadutu morti, raniti și prinsii, la olalta. Între cei morti sunt și 7 pasie turcesci. Muctar pasia a scapatu abia cu fug'a. Rusii au luat delatunci 32 de tunuri și o mare cantitate de munitiune. Victori'a această e cea mai strălucita victorie militară, din câte s'au raportatu în resbelulu actualu. — La Plevna situația devine din di în di mai serioasă. Bombardarea Plevnei de armat'a aliata romano-rusa se continua pe toate liniile. Diarulu Politische Correspondenz, dice că, precum stau lucrurile acum, cu greu vor poté resistá Turcii asaltului Romaniloru; chiar dacă prin luarea mării redute nu vor înainta atâtă cum se crede în generalu, totuși prin luarea ei se va rupe unu membru importantu din lantulu întaririloru turcesci. În câtu privește luptele în genere de la Plevna, „Pester Loyd“ scrie: Romaniloru se cuvine a li se recunoșce și atribui meritulu, că au fostu cei d'antaiu cari se apucara de lucru. Ei au fostu aceia cari din pozițiunile de ei cucerite, începura delatormidabil'a reduta Grivitia, a sapá și a formá cu multa desteritate și iutiela paralele spre reduta de vis-a-vis celei turcesci, și cu edificarea carora ei au terminatu în primele zile a le luni curente.

Anunțiu!

Subsemnatulu amu onóre a aduce la cunoșcinti'a venerabilului cleru, că, langa

Stabilimentulu meu de Tipografia

din „strad'a bisericeii“ vis-à-vis de cas'a postala, am arangiatu unu asortimentu completu în hartie, obiecte necesarie la scrisu și desemnu, precum și totu felulu de tiparitură trebuințose oficiiloru bisericesci, ce se potu capeta cu prețuri fórte moderate.

Rugandu-ve se-mi acordati binevoitóra Dvóstra atențiune, me recomendu cu destinsa stima

Aradu, 18 Octombrie 1877.

Stefanu Gyulai,
proprietariulu tipografiei.

Concursu.

1—3.

Se escrie concursu pentru postulu de invetiatoriu la școl'a a III-a confesionala gr. or. rom. diu **Socodoru**, cotutulu Aradului, inspectoratulu Simandului, protopresbiteratulu Chisineului — cu terminu de alegere pe **30 Octombrie st. v. a. c.**

Emolumintele sunt: 300 fl. v. a. 10 fl. familie și 10 orgi de lemne din cari se va încaldí și școl'a; cartirulu liberu și gradina de legumi.

Doritorii de a ocupa acestu postu suntu avisati a produce estrasu de botezu, testimoniu despre absolvirea cursului pedagogicu, testimoniu de cualificatiune, și atestatu de moralitate, — se fia bine versati întru vorbirea limbei magiare, și cunoșcerea limbei germane.

Recurentii au a-si suscerne recursele titulate comitetulu parochialu — d'a dreptulu Dlui insp. cerc. de școle **Moise Bocșianu** în Curticiu. Înainte de alegere au a-se presentá în vreo Dumiaeca ori serbatóre în sant'a biserica pentru a-si arata cunoșcinti'a în cantari și tipicu. **Socodoru** la 8 Septemvre 1878.

Comitetulu parochialu.

Contielesu cu: **Moise Bocșianu**, inspectoru școlariu.

2—3.

In umarea sententiei Ven. Consistoriu eparchialu din 25 Augustu a. c. Nr. 1922/514. scol. postulu invetiatorescu dela scola I. din **Siclau** (in protopresbiteratulu Chisineului) devenindu vacantu pentru deplinirea aceluia cu acést'a se publica concursu cu terminu de alegere pe Duminec'a din 16 Octomvrie st. v. a. c.

Emolumintele sunt: bani gata 200 fl. v. a. 10 cubule grâu — 5 cubule de cucurudiu, 10 centenarie de fenu — 7 orgii de lemne din care se va incaldí si scóla, si cortelu liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a dobandí acésta statiune suntu pofiti recursele sale proviedute cu documintele prescise in statutu organicu pana in 14 Octomvrie a. c. ale subserne la subscribulu inspectore scolariu in Kétegyháza.

Dela recurenti se astépta ca pana la di'a alegerei in cutare Dumineca séu serbatóre se se presenteze la biserica din Siclau pentru de a si aratá desteritatea in cantare si tipicu.

Datu in Siclau in 25 Septembrie 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine, **Petru Chirilescu**, protopresviteru si inspectoru scolariu.

2—3.

Concursu care se escrie pentru deplinirea statiunei invetiatoresci vacante din comuna **Tauti**, inspectoratulu Agri-siului, cott. Aradului, cu terminu de alegere pana la 9 Octom. a. c. candu va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: in numerariu 220 fl. v. a. dela tóta inmormentarea 50 cr. 12 stangeni de lemne din care se incaldiesce si scóla, si quartiru liberu cu gradina de legumi.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu pofiti se dovedésca cá a) au absolvatu preparandi'a si au depusu esamenulu de calificatiune b) sunt de religiunea gr. or. rom. c) se produca atestatu despre servitiulu invetiatorescu de pana acum, si in fine se se presinte la s. biserica pentru recomandare in cele rituale; recursulu cu documintele adresatu catra comitetulu parochialu se se trimite concernintelu inspectore de scóle in Szöllös per Pankota.

Tauti 15 Sept. st. v. 1877.

Comitetulu parochialu.

Cu consensulu meu, **Demetriu Pop'a**, inspect. de scóle.

2—3.

Pentru statiunea invetiatorésca din **Bârsa** in protopresbiteratulu Buteniloru, carea prin mórtea invetiatorulu Iosifu Tiucra a devenitu vacanta, prin acést'a se escrie concursu cu terminu pana la 16 Octobre a. c. st. v. pana candu doritorii de a concurge si-voru trimite recursele sale proviedute cu testimoniu de calificatiune si cu alte atestate recerute pentru o statiune buna — presiedintelu comitetulu parochiale Iosifu Stanescu p. u. Buteni (Butyin).

Emolumintele sunt: in bani 147 fl. rescumperarea naturaleloru 82 fl. 8 orgii de lemne, locuintia libera cu gradina si 1/2 sessiune pamentu estravilanu, cari in anulu d'antâiu suntu a se impartí cu veduv'a remasa de reposatulu invetiatoriu.

Bârsa la 25 Oct. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Constantinu Gurbanu**, protopresbiteru.

2—3.

Pentru deplinirea definitiva a statiunei invetiatoresci, din comuna **Tornea**, cottulu Cenadului, protopopiatulu Aradului se publica concursu pana in ^{26 Oct.}/_{7 Noemb.} in carea di se va tiené alegerea.

Emolumintele sunt: in bani gata 80 fl. 6 fl. pentru scripturistica, 11 1/2 jugere pamentu estravilanu; pentru 2 orgii de lemne 20 fl. dela inmormentari mari 60 cr. mici 30 cr. si quartiru liberu.

Dela recurenti se recere testimoniu de preparandia si calificatiune, pe langa limb'a romana, se recere si cunoscerea limbei magiare perfeptu, atestatu despre purtarea morala, éra pana la di'a alegerei a se presentá in vre-o dumineca ori serbatóre in s. biserica pentru de a-si aretá cunoscinti'a in celea rituali; recursurile suntu a se trimite subscribulu inspectoriu cercualu in Sieitinu. — Recursurile intrate in di'a alegerei nu se vor primí.

Tornea 25 Septem. st. v. 1877.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Teodoru Popoviciu**, inspectoru scolariu.

Nr. 2044. scol.
537.

3—3.

Prin acést'a se deschide concursu pentru unu stipendiu de 126 fl. v. a. din fundatiunea lui „Simeonu Iosifu Popoviciu Paffy,” care stipendiu se conferesce totdeun'a prin subscribulu Consistoriu diecesanu pe calea concursulu, la unu tineru din famili'a Pop'a din Buteni, respective la fiulu preotulu gr. or. din Buteni, carele ar studiá bine la vr'o scóla elementara, civila ori gimnasiala in patria.

De la recurenti se cere carte de botezu, atestatu officiosu cá e romanu gr. or., atestatu de paupertate si de moralitate, atestatu de la medicu si documentu cá sunt din famili'a Pop'a din Buteni.

Recursele astu-feliu instruate au se se presenteze pana in 22. octobre stilulu vechiu an. cur. la concernintele protopresbiteru Constantinu Gurbanu din Buteni, de unde se vor innaintá la Consistoriu.

Stipendiatulu va remané in folosirea stipendiulu pana va terminá studiele, intielegendu-se conditiunea cá va dovedí progresu in studiu in fiecare anu scolasticu.

Aradu, din siedinti'a consistoriala a senatulu de scóle tienuta la 15 septembrie 1877.

Ioanu Metianu, m. p.
Episcopulu Aradului.

3—3.

Concursu pentru statiunea invetiatorésca gr. or. rom. din **Faz. Varsianu** Cottu Aradu, inspectoratulu Simandului cu terminu de alegere pana in 16. Octobre s. t. v. 1877.

Emolumintele sunt: bani gata 126 fl. v. a. computanduse si famulariatulu aci: 12 sinice grâu si 8 sinice cucuruzu sfarmatu, pentru scripturistica 5 fl. v. a.; — spese la conferintiele invetiatoresci 4 fl. v. a.; — 12 orgii lemne din care are a se incaldí si scol'a, — dela inmormentari 50 cr., quartiru liberu cu intravilanu si 2/4 sess. pamentu estravilanu.

Doritorii de a ocupá acestu postu voru avea se documenteze:

a) Cá sunt preparandi absoluti, b) Cá au depusu esamenulu de calificatiune invetiatorésca, c) cu atestatu separatu cá au moralitate buna ne esceptionabila, d) cá pe terenulu invetiatorescu au praes'a receruta, prin atestatu de prassa de unu anu, celu pucinu.

Aspirantii la acestu postu, sunt pofiti, recursele lor proviedute cu documintele amintite, ale suscerne inspectore cercualu alu Simandulu Reverendissimulu Domnu Moise Bocsianu parocu si assesoru consistorialu in Curticiu pana in diu'a alegerii, — ér inainte de alegere, a se presentá in vre o dumineca séu serbatóre la sant'a Biserica, a-si manifestá desteritatea in cantarile rituale si tipicu, — recursele intrate in diu'a alegerii nu se voru primí.

Faz. Varsianu in 8. Septembrie 1877.

Comitetulu parochialu.

Ioanu Popoviciu, m. p.
preotu cá presiedinte.

Contielesu cu **Moise Bocsianu**, inspectoru scol. alu Cer. Simand.

Redactoriu respundietoriu: **Vinceniu Mangra**